Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 144. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 24-го ЧЕРВНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 24, 1977 No. 144. VOL. LXXXIV.

В ГАРВАРДІ ВІДБУВСЯ ДРУГИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД ПКУС, ПРОФ. МИКОЛА БОГАТЮК ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ

Кембридж, Масс. (мюб). — В днях 28-30 травня ц.р. тут в авдиторії Бойлстон Голл Гарвардського університету відбувся Другий Науковий З'їзд Постійної Конференції Українських Студій (ПКУС) при Українськім Науковім Інституті Гарвардського Університету (УНІҐУ), присвячений справам насильної русифікації в Україні. Триденна програма З'їзду ПКУС, членами якої є україністи — професори американських і канадських коледжів і університетів, складалася з семи сесій та одного ділового засідання управи і членства ПКУС.

Проф. д-р М. Богатюк

В суботу, 28 травня, о год. 2-ій по полудні. Науковий З'їзд ПКУС відкрив голова ПКУС та голова відділу мови і літератури проф. Богдан Романенчук, університет Ніяґари. Він також проводив пополудневою сесією суспільних наук, в якій з доповідями виступили проф. Омелян Пріцак, Гарвардський університет (Визначення терміну „русифікація"), проф. Микола Богатюк, Ле Мойн коледж („Економіка України і русифікація") та проф. Іван Головінський, Ратґерський університет („Стан психології в Україні").

Пізніше відбулася сесія біо-бібліографії, якою керував голова відділу біо-бібліографії ПКУС, д-р Андрій Турчин, університет Індіяни. Доповіді прочитали: проф. Дмитро Штогрин, Іллінойський університет заступник голови Відділу біо - бібліографії ПКУС („Процес русифікації в Україні й проблема української національної бібліографії"), мґр Богдан Ясінський, Конґресова бібліотека („Збереження української спадщини") та проф. Богдан Струмінський, Гарвардський університет („Місце української мови у слов'янській групі").

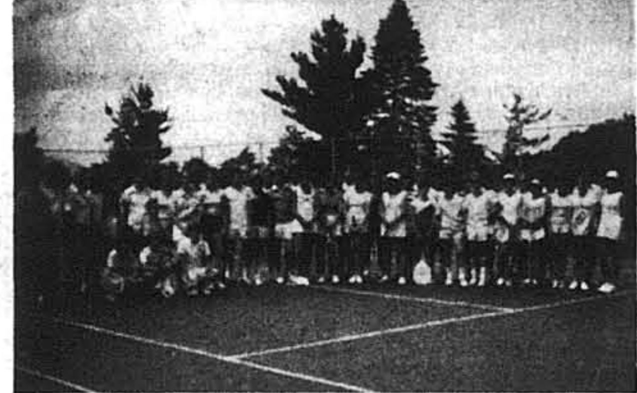
На спільній вечері учасників Наукового З'їзду Постійної Конференції Українських Студій при Українськім Науковім Інституті Гарвардського Університету з доповіддями виступили проф. Богдан Романенчук; „Можливості встановлено одного правопису на еміґрації", та проф. Григорій

(Закінчення на стор. 4-ій)

УКРАЇНСЬКІ КУПЦІ, ПІДПРИЄМЦІ І ПРОФЕСІОНАЛІСТИ ВІДБУВАЮТЬ З'ЇЗД

Ґлен Спей, Н. Й. — З кінцем цього тижня, в днях від суботи 25-го червня до понеділка 27-го червня, тут на оселі УРСоюзу „Верховина" відбувається Крайовий З'їзд-Зустріч українських купців, підприємців і промисловців, що його влаштовує Крайова Управа Союзу Купців, Підприємців і Професіоналістів в Америці разом із спорідненими товариствами. В програмі З'їзду, що його відкрис офіційно організаційний референт Головної Управи д-р Богдан Старух в неділю, 26--го червня перед полуднем, передбачені доповіді голови НТШA д-ра Ярослава Падоха на тему: ,,За поворот до історичних традицій українського купецтва" та д-ра М. Біди про „Український економічний стан посідання в ЗСА і перспективи дальшого росту", дальше Загальні Збори Централі Об'єднання Українських Купців, Підприємців і Професіоналістів.

Двотижневий тенісовий табір попереджує літній сезон на Союзівці

Учасники тенісового табору на Союзівці із своїми інструкторами та опікунами.

Союзівка. — П'ятдесятшість таборовиків — 24 хлопці і 32 дівчини — з вісімох стейтів Америки беруть участь у 8-му з черги літньому тенісовому таборі, який почався на цій оселі УНСоюзу в суботу, 18-го червня, і триватиме до середи, 29-го червня. реди, 29-го червня. Табором провадять Юрій Савчак і Зенон Снилик, а їхніми асистентами є Роман і Арета Ракочі.

Крім щоденних тенісових вправ в ранніх і пополудневих годинах, програма табору включає фізичну заправу, бігання, руханку та інші види спорту. Вечірні години таборовики проводять на теоретичних лекціях, товариських вечірках, тощо.

В понеділок, 20-го червня, таборовиків привітали головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір і управитель Союзівки Володимир Квас. В коротких словах вони з'ясували ціль тенісового табору та цілої літньої програми для молоді на цій оселі УНСоюзу і відмітили значення цієї найбільшої і найстаршої української установи у вільному світі. Переважаюча більшість таборовиків — це члени УНСоюзу.

Перші дні табору пройшли при гарній соняшній погоді, яка була передбачена до кінця біжучого тижня.

НА БЕОҐРАДСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ЗАСТІЙ ЩОДО ПОРЯДКУ НАРАД

Беоґрад, Юґославія. — На підготовчій конференції, яка розпочалася тут 15-го червня і яка має виготовити порядок нарад, накреслити головні теми до обговорення і полагодити технічні проблеми для остаточної конференції, що має відбутися в жовтні і має підсумувати виконання Заключного Акту Европейської конференції для справ безпеки і співробітництва, що його в 1975-му році в Гельсінках підписали 35 держав — далі існує застій, і то власне відносно питання порядку нарад на остаточній жовтневій сесії.

Дев'ять держав, які належать до „невтрального бльоку", видвигнули компромісову пропозицію, яка має на меті задовольнити і Захід, який хоче, щоб в порядок нарад були включені дві цілком окремі точки, а саме, щоб одна стосувалася вичерпного обговорення питання чи були додержані всі постанови Гельсінкського домовлення зокрема ті, які стосуються людських прав, а друга — плянів на майбутнє, як теж задовольнити комуністичний бльок, очолюваний Совєтським Союзом, який настоює на тому, щоб підсумування виконання Заключного Акту було поєднане в одній точці із встановленням плянів на майбутнє. Крім того, західні країни хочуть, щоб після закінчення остаточної сесії в жовтні відбувалися й інші конференції в справі Гельсінкських домовлень, а комуністичний бльок у своїх пропозиціях нічого не згадує про додаткові конференції.

Невтральні держави запропонували, щоб Захід і Схід погодилися, щоб між точкою порядку нарад, яка стосується вичерпного підсумування виконання Заключного Акту, і точкою, яка говорить про „пляни на майбутнє", був поміщений дефіс (сполучна риска), але ще не відомо чи західні країни вважатимуть, що цей дефіс задовільно відділює одну справу від другої, як теж не відомо, чи комуністичні держави інтерпретуватимуть цей дефіс як задовільний „сполучуючий засіб". Делеґації країн обох бльоків звернулися до своїх урядів за інструкціями в цій справі. Захід хоче, щоб були вичерпно обговорені всі порушення людських прав, а Схід цього не бажає.

До невтрального бльоку належать: Австрія, Кипр, Фінляндія, Ліхтенштайн, Мальта, Сан Маріо, Швеція, Швайцарія і Юґославія.

Венс відвідає Пекін і Токіо

Вашінґтон. — Державний департамент інформує, що державний секретар Сайрус Венс плянує в кінці серпня відвідати комуністичний Китай і Японію, а саме, від 22-го до 26-го серпня вести переговори з представниками китайського уряду, а відтак на два дні зупинитися в Токіо. Речники Державного департаменту, відповідаючи на запит кореспондента, заявили, що покищо президент Джіммі Картер не має жадних плянів відвідати Пекін, хоча поголоски про можливість такої візити поширені по Вашінґтоні.

Канадські бібліографи вшанували українського вченого

Монтреаль (ОУПС). — В четвер, 9-го червня, відбувся тут у приміщенні французької Національної Бібліотеки Квебеку річний з'їзд Бібліографічного Т-ва Канади, в часі якого надано почесне членство товариства проф. Яр. Рудницькому з Вінніпеґу за його довголітню працю на полі української бібліографії. В імені Управи Т-ва представив його присутнім д-р Брус Піл з Едмонтону, колишній президент т-ва. Він окремо відзначив працю проф. Рудницького на полі канадської бібліографії, започаткуванням ним двох серій: „Україніка й Славіка Канадіяна" в 1950-их роках та довголітню співпрацю з Бібліографічним Т-вом Канади. Д-р Піл висловив надію, що проф. Рудницький і надалі працюватиме в цій ділянці науки, не вважаючи на свій відхід від університетських обов'язків у Манітобському університеті. Приймаючи нове почесне членство в БТК, проф. Рудницький заявив, що „бібліографи ніколи не старіються й не ідуть на пенсію", подав декілька подробиць про свою дотеперішню працю й подякував управі т-ва, зокрема д-рові Пілові та теперішньому президентові д-рові А.

Бішопові з Торонта за це високе відзначення. При цій нагоді він передав Національній Квебекській Бібліотеці кілька новіших видань із української бібліографії. В часі товариського прийняття, що слідувало після зборів, вітали проф. Рудницького представники англо- й франко-мовної науки в Канаді з новим відзначенням. Від українців були присутні й склали побажання: почесний голова Комітету Українців Канади, Відділ у Монтреалі, п. А. Гукало, а від Українського Вільного Університету в Мюнхені доц. Люба Жук. Від славістів з-поза Канади склав побажання йому проф. Ашер Вільхер із Єрусалимського університету в Ізраїлі.

РІЧНИЙ КОНЦЕРТ УЧНІВ В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінгтон. — Український Музичний Інститут Америки, Інк., Відділ в Ірвінґтоні, Н. Дж., інформує, що в суботу, 25-го червня ц. р. о год. 6-ій вечора, тут у залі УНДому при 140 Проспект евеню, відбудеться Річний Концерт учнів УМІ з такою програмою: Вшанування пам'яті Лева Ревуцького, виконають Таня Бабенко і Лариса Гусак, фортепіянові твори Баха, Генделя і Скарлятті (з нагоди цьогорічного стейтового фестивалю); „Порівняння життя і творчости трьох композиторів барокко", доповідатиме Г. Клим; твори українських та інших композиторів. Програму виконають: Т. Бабенко, Н. Гнат, Р. Готалюк, Л. Гусак, І. Дац, Н. Закаляк, Л. Олійник, У. Пінковська, В. Шевченко, М. Шевченко та Н. Шевченко, — учні кляси проф. Галі Клим.

КІНЦЕВИЙ ВИСТУП УЧНІВ УМІ В НЙОРКУ

Ню Йорк. — Український Музичний Інститут, Відділ Ню Йорк, інформує, що в п'ятницю, 24-го червня ц. р., о год. 6-ій вечора, тут при 136 2-га евеню відбудеться кінцевий виступ учнів цього Інституту: Марти Аєрбе, Аніти Аєрбе, Ліди Думич, Ореста Гарасимчука, Арети Гарасимчук, Олеся Кмети, Ірки Коцки, Ірини Маєвської, Марти Мачай, Роми Сачко, Христі Саляк, Дієни Шіфман, Соні Шереґ, Юрка Фурди, Володимира Яремчука, струнний ансамбль та ансамбль ґітар. По програмі — роздача свідоцтв і нагород.

ВІДНОСИНИ МІЖ СССР І ЗСА ПОГІРШИЛИСЯ — ПРИЗНАЄ БРЕЖНЄВ

Леонід Брежнєв і президент Жіскар д'Естен підписують акт кінцевих домовлень.

Париж. — Французький президент Валері Жіскар д'Естен в середу, 22-го червня, заявив на пресовій конференції, на яку допущено закордонних та деяких французьких кореспондентів, що під час триденних нарад совєтський ватажок Леонід Брежнєв признав, що між ЗСА і Совєтським Союзом відносини „дещо погіршилися", зокрема протягом останніх кількох місяців. Жіскар д'Естен не подав жадних подробиць, але із сказаного можна дійти до висновку, що Брежнєв мав на думці виступи президента Джіммі Картера в обороні людських прав в цілому світі, включно із Совєтським Союзом, як теж і застій щодо нового договору в справі обмеження стратегічної атомової зброї.

В останній день нарад, тобто в середу, 22-го червня, Жіскар д'Естен і Брежнєв підписали ряд домовлень, які охоплювали такі справи, як міжнародний детант, право африканських держав на територіяльну інтеґральність та невтручання чужих країн у їхні внутрішні справи, як теж заторкали питання міжнародного роззброєння. Однак, як заявили деякі члени французького уряду, найважливішим домовленням було поліпшення торговельних, наукових і культурних зв'язків між Францією та Совєтським Союзом. Передбачається, що торгівля між тими двома країнами потроїться, в порівнянні з 1974-им роком, бо Совєтський Союз погодився імпортувати більше французьких індустріяльних продуктів, а Франція обіцяла надати Москві торговельні кредити.

Щодо документу в справі міжнародного детанту, президент Жіскар д'Естен повідомив, що йому „вдалося переконати Брежнєва", щоб до головних чотирьох складників детанту включити пошанування людських прав. Французький Президент підкреслив, що це перший раз, що питання людських прав заторкнене у двобічному домовленні між Францією і СССР, хоча ці дві країни вже раніше підписали ряд міжнародних деклярацій, які стосуються людських прав, між ними і Гельсінкську угоду, підписану в 1975-му році 35-ма державами.

Проте, із пояснень Жіскара д'Естена щодо практичного застосування постанови про пошанування людських прав виходить, що він і його уряд наголошуватимуть сам „принцип людських прав", подібно як це робить Совєтський Союз, а не входити в окремі випадки порушення цих прав, як це часто робить президент Джіммі Картер. Французький Президент, однак, додав, що якщо цього вимигатиме ситуація, то його уряд теж може часами видвигнути окремі приклади недотримання Гельсінкських домовлень.

Всі документи Леонід Брежнєв в середу, 22-го червня, вже підписував своїми двома титулами: генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР, тобто „президент" Совєтського Союзу.

БЕЗРАДНІ СТРАХ І ЛЮТЬ У КПИНАХ

Репродукція (поменшена) надрукованої в київському „Перці" (ч. 4, 1977) рисунку А. Артюнянца, в якій кпинами пробується прикрити безрадні страх і лють кремлівських ватажків із поступово наладнуваної та збільшуваної жидівсько-української співпраці в боротьбі проти кремлівських народовбивців. Ілюстрація, моттом якої є (з газет): „Українські буржуазні націоналісти зблокувалися в антикомуністичній діяльності з ізраїльськими сіоністами" та яку підписано: „Вовк лисиці — не рідня, та повадка одна", говорить сама за себе.

НОВА СОВЄТСЬКА КОНСТИТУЦІЯ МАЄ НА МЕТІ ДАЛЬШЕ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ПООДИНОКИХ РЕСПУБЛІК — КАЖУТЬ ЗНАВЦІ

Вашінґтон. — Дальша централізація влади в Кремлі і дальше обмеження тих мінімальних прав, що їх мають поодинокі совєтські республіки, є головною метою запропонованої московськими верховодами нової „Брежнєвської" конституції — стверджують знавці і головні аналітики совєтської політики в Уряді ЗСА — інформує „Ню Йорк Таймс" в повідомленні Давида Біндера в числі з 23-го червня.

„Введення Леоніда І. Брежнєва як президента Совєтського Союзу минулого тижня та виявлення нової совєтської конституції вважають головні (американські) урядові аналітики за засіб, спрямований на викорення закріпленої бюрократії, дальше загнуздання влади поодиноких республік та поліпшення крайового економічного плянування" — сказано в повідомленні Біндера. Неназвані аналітики висловили в інтерв'ю переконання, що Ніколая Подгорного усунено з Політбюра та посту „президента" СССР власне за те, що він був в опозиції до пляну Брежнєва щодо дальшого обмеження і так куцих повновластей поодиноких республік. На багато справ цитовані аналітики не мають ще виробленої опінії. Наприклад, вони не є певні щодо причин усунення з Політбюра Константина Катюшева в березні ц. р., припиняючи цим його дальшу партійну кар'єру, найменувавши його вже на пост одного із заступників голови Ради міністрів, що не має жадного практичного значення. Аналітики здогадуються, що Катюшев став „жертвенним козлом" у зв'язку з посиленням дисидентського руху в країнах східньої Европи, бо він був відповідальний за зв'язки з комуністичними партіями в сателітних країнах.

Відносно дальшого обмеження прав „союзних республік" в повідомленні сказано, що власне Подгорний, сам консерватист, спротивлявся не тільки збільшенню влади Верховного Совєта коштом Ради міністрів, але зокрема був в опозиції проти тих постанов у проєкті нової конституції, які признають Москві центральне керівництво над тими „республіками". В поясненнях до цього подається, що хоча нова конституція формально признає права союзним республікам, включно з правом на вихід зі Союзу, то рівночасно вона накладає на ці республіки і нові обов'язки і зобов'язання слухати та виконувати директиви центрального уряду в Москві. „Урядові аналітики кажуть, що Брежнєв обстоював цю зміну, щоб скріпити руку московських економічних плянувальників в їхньому полагоджуванні проблем, які переступають кордони республік. За приклад подається обструкцію намагань розвинути вугільну артерію, що йде з України до району Дону в Російській республіці" — сказано в повідомленні в „Ню Йорк Таймсі".

КҐБ продовжує репресії проти Євгена Грицяка

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — На Захід продісталася заява колишнього українського політичного в'язня, Євгена Грицяка, до Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод в Москві в справі його заходів виїхати за кордон. До заяви долучена автобіографічна нотатка Грицяка.

Нижче друкуємо повний текст.

„Комітетові сприяння виконанню Гельсінських угод!

Я, колишній політв'язень, Євген Грицяк, українець, прошу звернути Вашу увагу на такий випадок порушення Гельсінкських угод.

В кінці 1973 року я дістав виклик на виїзд до Ізраїлю. В 1974 році я подав заяву. В 1975 році дістав відмовну відповідь.

В половині травня 1976 року, в розмові з капітаном Велебоєнком, начальником Снятинського районного відділу КҐБ, я підтвердив свій намір виїхати з СССР. Приблизно два тижні після моєї розмови з Велебоєнком, в газеті „Прикарпатська правда" появилася стаття, в якій сплюжили мої стосунки з Аврамом Шифріном, якому я завдячував виклик на виїзд. Потім, 1-го січня 1977 року, мене звільнили з роботи, а 10 лютого 1977 року, на зборах парткому колгоспу „Перше Травня" Снятинського району, поширено нову версію, яка компромітувала мене і Шифріна.

Секретар парткому В. Малейкий заявив на тому зібранні, що моя приязнь з Шифріном основана на вбивстві одного з конвоїрів, які водили нас на роботу, що ми його буцімто, спільно вчинили під час нашого перебування в ув'язненні.

Ця безглуздна заява секретаря парткому насторожує мене і я вбачаю у ній намагання підготувати публічну опінію для мого арешту.

Про себе подаю наступне: Народжений 1926 року; під час німецької окупації, коли мені було не більше як 16-17 років, я належав до української молодечої націоналістичної організації. Після відступу німців, мене мобілізували до Радянської армії. Я брав участь у боях в складі 4-го Українського фронту. Був ранений і нагороджений. В 1949 році ще був в армії. 30 вересня 1949 року контррозвідка армії заарештувала мене за участь у вищезгаданій організації; мене засудили на 25 років позбавлення волі, включно з конфіскацією всього майна і позбавленням прав на 5 років. Присуд був винесений у заміну кари смерти.

27 серпня 1956 року мою справу розглянула комісія Президії Верховної Ради СССР, зменшила строк покарання до фактичного відбутого вже часу, плюс знесення судимости. Я став вільною людиною.

28 січня 1959 року мене заарештували внаслідок відновлення справи мого попереднього присуду Президією Верховної Ради СССР. В 1944 році мою справу розглянула Воєнна колеґія Верховного суду СССР. У висліді того розгляду мені зменшили строк на 10 років і мене знову звільнили і знесли судимість.

Ув'язнення я відбув у наступних місцях: Караганда, Норильськ, Владимір, Тайшент, Іркутськ, Інта і Сосновка Мордовської АССР.

В 1953 році я був одним з ініціяторів і провідників штрайку в'язнів в Новорильську.

Я одружений. Дружина — викладач української мови в середній школі, а 10-річна донька вчиться у 4-ій клясі".

18 лютого 1977 року

Є. Грицяк

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Брежнєвський „детант"

Кремлівські верховоди часто говорять про різні користі, які нібито має принести для цілого світу політика детанту, але фактично Москва всіми способами старається використати цю політику, щоб поширити свої впливи на всі обшири, здобути військову перевагу над Заходом, зокрема над Америкою, і добитись сповнення своїх імперіялістичних плянів.

В той самий час політичні провідники західніх країн цілком інакше інтерпретують цілі політики детанту. В їхній інтерпретації ця політика мала б довести до дійсного міжнародного відпруження, що мало б стати запорукою світового миру для майбутніх поколінь.

Різниці між поглядами Заходу і Москви щодо застосування політики детанту на практиці дуже яскраво виринули під час останніх переговорів совєтського ватажка Леоніда Брежнєва з французьким президентом Жіскаром д'Естеном у Парижі.

Жіскар д'Естен твердив, що західні держави вважають, що політика детанту мусить бути базована на універсальному пошануванні людських прав, як теж мусить включити „принцип поміркованости в ідеологічному суперництві" та мусить бути застосована в усіх частинах світу. Французький президент таким чином недвозначно натякнув, що якщо Москва бажає дійсного детанту, то повинна дотримуватися всіх міжнародних договорів і власної конституції, які ґарантують політичні, національні, релігійні та загальнолюдські права, як теж повинна припинити свою ідеологічну диверсію і перестати втручатися у внутрішні справи інших країн, зокрема в Африці, де Совєтський Союз, за допомогою кубинських військових частин, старається здобути собі військові та інші впливи.

Цілком протилежно пояснює політику детанту Леонід Брежнєв. Під час переговорів у Парижі він твердив, що наголошування питання людських прав лідерами Заходу, зокрема президентом Джіммі Картером, „перешкоджає політиці детанту" і нібито „шкодить співробітництві" між Заходом і Сходом, передбаченим Гельсінкським домовленням. Отже, Брежнєв, добре знаючи, що Совєтський Союз є найбільшим порушником людських прав і побоюючись, що Захід видвигатиме ці порушення на Беоґрадській конференції, старається використати політику детанту, щоб не допустити до вичерпного обговорення цього питання на тій конференції, як теж хоче переконати Захід, щоб взагалі перестав видвигати справу людських прав у Совєтському Союзі. Між іншим, це саме „завдання" має і совєтська делегація на Беоґрадську конференцію, яка домагається, щоб остаточна сесія цієї конференції, яка відбуватиметься у вересні-жовтні ц. р., головну увагу присвячувала „плянам на майбутнє", а не питанню дотримання чи недотримання постанов Гельсінкського домовлення протягом минулих двох років.

На тому розбіжності між поглядами Москви і Заходу щодо застосування політики детанту не кінчаються. Тоді, коли лідери країн вільного світу твердять, що детант повинен бути застосований не тільки в політичній, але також і в ідеологічній площині, то совєтські верховоди, на чолі з Леонідом Брежнєвим, ясно зазначують, що політика міжнародного детанту в жадному випадку не означає припинення ідеологічної боротьби, а навпаки, під сучасну пору вимагає її посилення на всіх обширах. До тієї „ідеологічної боротьби" Москва зараховує не тільки ширення марксистської пропаганди по цілому світі, але також активне підтримування різних нібито „національних визвольних рухів", наприклад збройну допомогу марксистам в Анголі та в інших африканських країнах. Виходить ясно, що Совєтський Союз старається використовувати політику детанту для поширення своїх впливів і здобуття намічених цілей, хоча постійно говорить, що „міжнародна розрядка" принесе користі для цілого людства.

Цілі, які Москва плянує осягнути політикою детанту, Брежнєв недвозначно окреслив у промові, що її виголосив в Празі 1973-го року. В тій промові, поміщеній в „Ню Йорк Таймсі" з суботи, 18-го червня цього року, він говорив: „Ми шляхом детанту осягаємо те, чого не могли осягнути наші попередники, вживаючи залізну руку...Ми змогли дорогою детанту здобути більше протягом короткого часу, ніж здобуто за роки, коли ми вели політику конфронтації з НАТО-м...До 1985-го року, як наслідок того, що ми здобудемо шляхом детанту, ми осягнемо більшість наших цілей в Західній Европі. Ми поліпшимо нашу економіку. І значна зміна у співвідношенні сил буде такою, що з приходом 1985-го року ми зможемо поширювати впливи туди, де нам цього буде потрібно".

Так то в дійсності виглядає Брежнєвський „детант".

Виставка Е. Козака і синів у Гантері

Гантер (Н.Н.). Як добре порахувати, то цьогорічна виставка Е. Козака в Гантері буде вже 15-ою з черги. В перших роках виставляв свої праці сам Еко, сини прилучилися вже в пізніших роках. Поволі виставки Е. Козака і синів стали для Гантеру наче б то традиційним започаткованням літнього гантерівського сезону.

Ми мали недавно виставки Ека і синів у Ню Йорку і виринає питання, чи цьогорічна в Гантері не буде подекуди повторенням чи то продовженням нюйоркської. Припускаємо, що ні, бо в Ню Йорку виставка мала дещо обмежений характер, з уваги на невелике, як для трьох малярів, приміщення в новій ґалерії Об'єднання Мистців. Гантерівська виставка матиме додатково понад 40 ніде дотепер не виставлюваних картин. Буде декілька нових гуцульських, більшого формату, як „Гуляли — гуляли", „При ватрі", упівська „Зустріч", чи дещо сантиментальні „Пісні з України", „Союз Українок", чи ще одна нова версія „Українського ярмарку", або ще один „Аркан", цим разом у мозаїці, спільного з Яремою авторства. Крім того, Ярема матиме цілий ряд йому притаманних, злегка стилізованих краєвидів і композицій. Юрій зацікавлює завжди новою малярською інтепретацією під-візантійських ікон.

У половині серпня Еко з синами загостить з виставкою на „Союзівку".

П. Феденко

„КОМУНІСТИЧНА МЕККА" ВТРАЧАЄ ВІРУЮЧИХ

Коли Ленін з Троцьким створили 1919 р. свій „Комуністичний Інтернаціонал", то вважали цю організацію за штаб всеесвітньої революції, котрого накази й поради мусіли б виконувати твердо всі ті партії, що пристали до Комінтерну. Не всі партії Комінтерну скорилися перед воєнною дисципліною Московського „штабу світової революції". Таких непокірних із Комінтерну виключали, як „ревізіоністів" або й „клясових ворогів". Однак, перевага Москви в Комінтерні дедалі росла, бо Кремль щедро допомагав тим закордонним компартіям, які вірно виконували московську „лінію", а незгідних з наказами „штабу всесвітньої революції" навіть фізично нищив. Відомо, як Сталін перед Другою світовою війною звелів „зліквідувати" багато польських комуністів, що перебували в СССР і не були згідні з великодержавною політикою Кремля.

Союз Сталіна з Гітлером в серпні 1939 р. приголомшив не одного німецького комуніста-борця проти фашизму, — бо московська „лінія" після 1939 р. веліла членам Комінтерну прославляти перемоги Гітлера над „західніми плютократами". Німецьких та австрійських комуністів, незгідних з союзом Сталіна з Гітлером, „вождь світового пролетаріяту" передавав у руки ґестапо. Про це пише в своїх споминах австрійський комуніст Александер Вайсберг-Цибульський, що став жертвою такої „операції" Сталіна і тільки щасливою нагодою врятувався від смерти: (A. Weissberg, "L' Accuse", Париж, 1951р.).

Ця залежність компартій різних країн від московського уряду залишила сліди в серцях комуністів, що мусіли робити різні „політичні скоки" з наказу Кремля, з якими їм трудно було погодитися. Наприклад, французькі комуністи мусіли хвалити союз Сталіна з Гітлером від 1939 до червня 1941 р. і ганьбити „англійських імперіялістів", що й після капітуляції Франції перед Гітлером в травні 1940 року не хотіли миритися з німецьким фюрером. Але, коли Гітлер почав війну проти СССР 22 червня 1941 р., то з Москви прийшла команда комуністам різних країн боротися проти Німеччини.

Перший „ухил", протест проти московської комуністичної лінії появився між комуністами України ще за життя Леніна. Відоме ім'я Василя Шахрая, що був „Народним комісаром війни" в створеному з наказу Леніна „Уряді Совєтської України" в 1918 році. Шахрай, разом з Сергієм Мазлахом, написав книжку „До хвилі" (Саратов, 1919.), в котрій автори піддали гострій критиці імперіялістичну політику російського комуністичного уряду. Пізніше з'явилися опозиційні комуністи серед інших народів, що попали під „опіку старшого брата": Султан Галієв (Республіка надволжанських татар), Велі Ібрагімов (Крим) та інші. В Україні багато шуму зроблено з приводу „ухилів" від московської „лінії" комуністів — Олександра Шумського, Миколи Хвильового, Карла Максимовича та інших. Хвильовий осмілився твердити: якщо Росія — самостійна держава, то й Україна має право бути самостійною. Москва не хотіла терпіти такої „єресі", і винних тим чи іншим способом знищила. У статтях М. Хвильового згадує автор про свою орієнтацію на „психологічну Европу" і дав клич: „Геть від Москви!"

Цю думку, іншими словами, знаходимо в заявах теперішніх „еврокомуністів" — італійських, еспанських, французьких та інших. Італійський комуністичний діяч Пальміро Тольятті, що довго жив у Москві аж до 1945 року, виступив з критикою московського провідництва в комуністичному русі. Після промови Хрущова проти культу особи Сталіна на 20 з'їзді компартії, Тольятті поставив домагання: кожна компартія в своїй країні має вести свою політику самостійно, не оглядаючись на московський „центр": отже „многоцентровість" (поліцентризм). Ще раніше, 1948 року, відкололася від Москви компартія Югославії на чолі з Тітом. Евроцентристи стоять на тім, що совєтський приклад не може бути дороговказом для інших країн, і кожна компартія має право „йти до комунізму" згідно з умовами й інтересами своїх країн. Спробували скинути „опіку" Москви мадяри й поляки 1956 року, а чехи й словаки 1968 р., але сила „старшого брата" привела їх до „звиклого послушенства", кажучи словами наших історичних документів XYI—XYIII віків.

Однак, зерно критики московського централізму й тоталізму, посіяне після смерти Сталіна, зійшло в різних країнах, і цього зілля ніяк неможна викоренити. Треба згадати особливо еспанську компартію, що найгостріше виступає проти московської системи. Існує погляд, що еспанські комуністи відцуралися від Москви тільки „для замилення очей", щоб здобути леґалізацію своєї партії в Еспанії і здобути голоси в виборах. Однак, „ухил" еспанських комуністів від московської опіки почався давно, ще за уряду ген. Франка. Кремль хотів зліквідувати цю „схизму" і створив „власну" еспанську компартію на чолі з Лістером, вірним Москві. Однак, еспанські комуністи стали на незалежній позиції, засудили окупацію Чехо-Словаччини 1968 року та режим диктатури в СССР і в сателітних країнах. Немало комуністів еспанських, італійських, німецьких, австрійських жили довго в СССР, поки в їхніх країнах діяли режими фашизму. Мабуть не були очаровані життям у „країні совєтів". І ми знаємо імена видатних комуністів, що покинули віру у фальшивих пророків ле-

(Закінчення на ст. 4-ій)

І. Вовчук

БРЕЖНЄВСЬКА ПОКАЗУХА

(3)

На травневому пленумі ЦК, доповідаючи про нову Конституцію послідовний сталініст Л. Брежнєв з вдоволенням підкреслив, що „вироблені конституцією (1936 р.) рамки розвитку суспільства витримали перевірку часом". Тому багато засадничих нормативів її збережено в новій конституції, „бо вони, — твердив він, — продовжують відповідати потребам нашого ладу, характерові нашого розвитку". В доповіді згадано і про „порушення принципів соціялістичної демократії" в окремі роки, мовляв, невеликі. Але їх партія засудила і вони не повинні повторюватись.

Помилки, ніби засудили, а сталінський стиль в державній системі керівництва за брежнєвської диктатури зберегли і він діє. Хоч кількість в'язнів зменшилася, а всіх політичних в'язнів звуть злочинцями і злодіями, але, як влучно окреслив В. Буковський, 240 мільйонів населення країни перетворено у державних в'язнів.

Великі зміни в житті країни, як пояснював Л. Брежнєв на пленумі ЦК, спричинили видання нової Конституції. В країні, мовляв, побудоване „розвинене, зріле соціялістичне суспільство". З побудовою його переформувалась природа держави: зформована, як диктатура пролетаріяту, совєтська держава буцім то стала загально народною, в хворому маренні володарів. Зросла і роля партії: з авангарду диктатури пролетаріяту, яким партія була за Леніна, „вона стала всенародною — авангардом всього народу". „Озброєна марксо-ленінським вченням, комуністична партія", — говориться в ст. 6 проєкту Конституції, — визначає генеральну перспективу суспільства, керує всією діяльністю совєтського народу, надає пляномірного, науково обґрунтованого характеру його боротьбі за перемогу комунізму". Очевидно, ж не тільки в самій імперії, де він є, а в цілому світі, намагаючись перебудувати його. Тому в проєкті встановлено 4 розділ „Зовнішня політика", чого не було досі, в якому говориться, що СССР „зміцнює позиції світового соціялізму, підтримує боротьбу народів на національне визволення і соціяльний прогрес". Не партія, а держава, і то „всенародна".

Три головні думки пронімають цілий проєкт Конституції: а). посилення імперського єдинодержавства; б). підкреслення всевладности партії, її ватажків, які „унапрямлюють, організують і мобілізують всі суспільні сили на побудову комунізму і його перемогу в світі: в). звуження прав і свобід людини через конституційне узалежнення їх від виконання державних повинностей і вимог.

Проєкт Конституції, ліквідуючи залишки федеративної союзовости, посилює імперське єдинодержавство. „СССР, — говориться в 69 ст., — єдина союзна багатонаціональна держава...", яка „здійснює державну єдність совєтського народу, з'єднує всі нації і народності на спільну будову комунізму". Державну єдність абстрактного народу (совєтського) здійснюється через відчуження в минулому самостійних національних республік від націй. В проєкті названо 15 союзних республік, позбавлених територій, економіки і громадянства. Права союзних республік проєкт зводить до адміністративних функцій імперської влади СССР. Як твердить ст. 74, „територія СССР єдина і включає території союзних республік і суверенітет СССР діє на всій його території". Ним „охороняються й суверенні права союзних республік" — (ст. 80).

Відчужені від національно-державних територій, союзні республіки в проєкті відчужено й від громадянства, бо, згідно зі ст. 33 „совєтське громадянство є єдиним для всього СССР". Немає згадки в проєкті і про економіку союзних республік. Підкреслюючи закономірність централізму економіки і керівництва нею, в проєкті говориться, що, „економіка СССР є єдиним народногосподарським комплексом, що охоплює всі ланки суспільного виробництва, розподілу і обміну на території всієї країни — ст. 15. Наголошуючи сувору централізацію в керівництві економікою країни, проєкт згадує і про куцу ініціятиву підприємств і промислових об'єднань, а не т. зв. республіканських урядів; за ними залишено права змагатись за перевиконання господарських плянів в імперському комплексі СССР.

(Продовження буде)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Анатоль Галан. Життя. [Оповідання]. Видавництво Юліяна Середяка. Буенос-Айрес, 1976, ст. 197. Обкладинка у виконанні мистця Ярослави Стеців.

Здається мені, що в „Свободі" досі ніхто не писав про творчість цього не молодого вже автора (нар. 1901 року у Чернігівщині), що тепер працює в Арґентині і видав кільканадцять книжок-оповідань, 5 книжок, повістей — 3, спогадів — 2, сатир і гумоворесок — 3 і одну драму та заповідає незабаром видати ще одну повість та нову збірку гуморесок і сатир. Тут треба додати, що Анатоль Галан — це відомий автор гуморесок із арґентинського журналу „Мітла" — Іван Евентуальний.

Збірка „Життя" вийшла друком у 75-ліття письменника, в ній надруковано 14 оповідань і двосторінкову передмову від Видавництва. Тематика цих творів — 9 оповідань з підсовєтського побуту, а 5 з американського. Автор почав писати ще на рідних землях, але вповні зміг показати своє вміння аж на еміґрації у вільному світі.

Його оповідання в цій збірці не знудять читача, бо Галан не філософує, як це люблять робити часто наші прозаїки, він таки дійсно оповідає, що діялося, і не має часу на філософування і навіть на так звані „описи природи", яких в оповіданнях Галана майже немає, а як і є, то дуже короткі, кількарядкові.

В цій збірці знайшли ми два оповідання „Його високопреосвященство" та „Місяченько", які ми вже знали, бо вони були друковані в періодиках. Й інші оповідання цікаві, сюжетні, хоч і сумні, але не песимістичні, а деякі навіть із легким гумором. Ті, що пишуть про „український антисемітизм", повинні собі прочитати оповідання „Життя", в якому один із героїв каже: „Хвороба на мою голову! Щоб я такий здоровий був, як мені щастить із тими гоями!" І після того Мусій Зальманович дає своє благословення своїй дочці на вінчання з не-жидом.

Можливо, що дехто з читачів із сумнівом читатиме оповідання „Буває й таке", але цього ніхто не заперечить, що між нашою молоддю бувають „мішані подружжя", і то навіть дуже „мішані", бо аж з іншою расою.

Читайте оповідання А. Галага і побачите, що вони таки цікаві і щиро патріотичні. Згадую про це тому, бо деякі наші письменники у вільному світі соромляться підкреслювати український патріотизм своїх героїв, забуваючи про те, що ми нація, яка не має самостійної держави, і тому наша література може, і повинна бути інша (це не значить гірша!), як література вповні вільних народів.

Д-р Богдан Романенчук. Азбуковник. Енциклопедія української літератури. Том II. „Київ" — 1973. Філядельфія. Ст. 535. [Букви „В" і „Г"].

Про цю книжку писав недавно в „Свободі" д-р Микола Климишин, який назвав її „книгою неоціненної вартости" („Свобода", 21 квітня, 1977). Тут пишемо про неї не тому, щоб зменшувати ту її вартість, яку підкреслював М. Климишин, тільки на те, щоб заохотити тих, що ще цікавляться нашою книжкою, купити це цінне видання, яке дає такі обширні відомості про нашу літературу, яких немає в наших енциклопедіях ані в історіях української літератури.

Я не називав би був цю вартісну книжку „Азбуковником", не конче зрозумілим словом для ширшого читача. Книжку д-ра Б. Романенчука треба б було назвати „Великою Енциклопедією української літератури", бо такою вона в дійсності є, як бачимо з двох перших томів, які мають разом 1007 сторінок.

Автор передбачав, що його праця матиме три томи, тепер видно, що треба буде більше томів, бо автор дає дуже докладні інформації про окремих письменників, і про різні гасла з поетики, естетики, стилістики та про літературні стилі й напрямки. Для учнів в школах українознавства цей „Азбуковник" дуже потрібний, бо він їм допоможе опрацьовувати різні теми про окремих письменників й окремі літературні гасла, н. пр. „велика література", або „гумор".

Важливе й те, що автор подає при кожному гаслі багату бібліографію, яка допоможе кожному, хто хоче докладніше вивчати дану проблему. Як налоговий рецензент (деякі автори пишуть до мене, як до „пана рецензента!") — хочу дещо доповнити бібліографію автора та в дечому справити.

І так на 460 ст. автор про Гребінчишина Івана і вияснює, що він перші твори свої ще у 20-их роках підписував як Іван Марків. Це і є його дійсне прізвище, яким він підписувався до початку Другої світової війни, а після війни жив у Вроцлаві і там вживав псевда „Гребінчишин", боючися свого прізвища. Про нього я писав статтю в перемиському „Українському Голосі" в 1925 році.

Гірний Василь (Федь Триндик), живе не у Франції, тільки в Польщі, про його повість „Розгублені сили" писав я рецензію в „Краківських Вістях" 1943 року. Дехто хоче беззасте-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Марта Тарнавська

ЛЕГКОВАЖЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ *

(Порядком дискусії)

I

Не знаю, чи є у світовій культурі поет, який мав би таке місце в своєму народі, як має Тарас Шевченко в нашому. Про Шевченка говорять часом, що він „створив українську націю". Вірші Шевченка відомі та цитовані навіть серед молограмотних прошарків українського народу. Шевченка вшановують українці щорічними концертами, йому ставлять пам'ятники навіть у далеких від батьківщини країнах, його ім'я поважають українці всіх без вийнятку політичних переконань, всіх релігійних та регіональних приналежностей. Культ Шевченка набирає часом псевдорелігійних конотацій; ім'я Шевченка вважається часом синонімом українства; „Кобзар" стає подекуди національною українською Біблією.

В п'єсі Миколи Куліша „Патетична соната" є знаменита сцена, де один із героїв п'єси, Ступай-Ступаненко, ворожить майбутнє України із сторінок Шевченкового „Кобзаря". „Буде чи не буде? Україна?" А тоді розгортає книжку: „Не вернуться запорожці, не встануть гетьмани, не покриють Україну червоні жупани..." Цим він незадоволений. Пробує знову, а там: „Загинеш, згинеш Україно, не стане й знаку на землі..." Але Ступай-Ступаненко не здається і пробує втрете, а тоді натрапляє на „Поховайте та вставайте!..."

Шевченкова позиція справді безпрецедентна, дехто міг би сказати — вийняткова. Проте існує в нас, хоч і меншою мірою, теж культ Івана Франка та Лесі Українки. Їх теж, хоч і значно рідше, вшановують концертами, їм теж ставлять пам'ятники. Трудно собі уявити, щоб у розмові про найбільших людей України можна було поминути імена Шевченка, Франка і Лесі Українки. Навпаки, ці імена часто приходять на думку першими, коли хочемо похвалитися якимись українськими досягненнями перед чужинцями. Виглядає, що в нашому народі якийсь особливий пієтизм до красного письменства. Письменників у нас ставлять на п'єдесталь поруч із князями і гетьманами, мучениками і святими. Українці, здавалося б, нарід, який більше від інших народів любить і цінить свою літературу.

У червні 1964 року відбулося святочне відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашінґтоні. Кожному, хто мав щастя бути присутнім на цьому величавому святі, на все життя залишиться в пам'яті цей всенародний стотисячний здвиг. Такого esprit de corps української маси людей не було, мабуть, за всю історію української еміграції. Чи можна уявити собі таке багатолюдне свято з нагоди відкриття пам'ятника Шекспірові? або Данте? або Ґете? Українці, а особливо українська преса, були захоплені: адже ж промовляв сам бувший президент Айзенгавер!

Якби були на цьому святі справді зацікавлені й обзнайомлені із Шевченком журналісти чужої преси, репортери літературних справ, то вони могли були б запитатися: „Як це так, що немає на цій імпрезі ні одного американського письменника? Адже ж це — пам'ятник поетові!? А що сталося із вашою літературою після Шевченка, чи вона й далі розвивається? Чи є у вас і на еміґрації живі письменники? А чому ж їх немає у програмі? А чи буде з нагоди відкриття пам'ятника якийсь літературознавчий симпозіюм про творчість Шевченка? Ні? А чи знаєте, де можна купити критичну монографію про життя і творчість вашого поета в англійській мові? Що? Такої взагалі немає?"

Журналісти чужої преси на відкритті пам'ятника, очевидно, були. Але вони рапортували не про поета Шевченка, не про українську літературу, а про подію політичного значення. Бо ж і організатори цього здвигу, і наша власна преса, трактували цю подію як виключно політичну, а навіть, щоб не соромитись факту, що Шевченко був поетом, надали йому, немов якомусь партизанському ватажкові, титулу „freedom fighter" — а.

Що я цим хочу сказати? А ось що: українці з правила, цінять літературу виключно і тільки, як знаряддя політики. Вийнятки — а їх не так уже й багато — тільки підтверджують це правило. Чи є у нас органічна потреба літератури як мистецтва, що заспокоює тугу людини за красою, за правдою життя? Зовнішні прояви нашого організованого життя на еміґрації не дають змоги відповісти на це питання позитивно і з переконанням.

Погляньмо довкола себе критичнішим, як звичайно, оком.

Факт перший:

Не є національним секретом, що в українській книжці трудно знайти свого читача, а ще трудніше покупця. Наша преса рік-річно в жовтні відмічує місяць книжки і проливає крокодилячі сльози над її долею. Одначе ця сама преса не має навіть настільки зацікавлення цією справою, щоб встановити скільки українських книжок кожного року появляється на книжковому ринку, які саме книжки люди читають і купують. Якби тя преса подавала систематичну бібліографічну інформацію про нові видання, то підрахунок і огляд кожного року не було б так трудно зробити, а щоб встановити листу українських „бестселерів", треба тільки перевести анкету серед книгопродавців, що їх у нас небагато. Цього не буде ніколи! — скажете, і маєте рацію. Панове редактори на мою пропозицію скажуть: Дайте спокій! Стан нашого книгопродажу такий катастрофальний, що як ми подамо в газеті кожного року фактичні дані і цифри, то вони нас скомпромітують! — А кожному, хто читає наші газети, відомо, що вони, ці газети, не ставлять своїм першим завданням інформувати про життя таким, як воно справді є. Такий „простацький" лозунг, як „All the news that's fit to print" може бути гаслом газети „Ню Йорк Таймс" але українські щоденники і тижневики ставлять собі куди важливіше завдання: „виховувати читачів до найвищих національних ідеалів" Тому вони змальовують дійсність бачену крізь спеціяльні окуляри: вороги виходять завжди у найчорніших кольорах, герої і прихильники і ми самі — у патетичних суперлятивах, а на все інше найкраще взагалі замкнути очі, немов воно не існує.

(Продовження буде)

* Первісна назва цієї доповіді була поетичною метафорою: „Попелюшка, що її запрошують на королівський баль". Доповідь була читана один раз на публічному вечорі в Ню Йорку (гл. стаття Івана Кедрина у „Свободі" з 10 травня 1977) і тричі на запрошення різних українських товариств у Філядельфії.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

режно регабілітувати Володимира Винниченка, і тому можуть бути цікавими мої статті про нього: про протимосковську п'єсу ,,Між двох сил'' в ,,Альманаху УНС'' на 1967 рік та про його посмертну повість ,,Нова заповідь'' у Філядельфійському ,,Шляху'', 1951, 6 травня.

Про таланновитого літературознавця д-ра Миколу Гнатишака подана тільки одна праця. Можемо доповнити цю бібліографію: на працю ,,Нова українська лірика в Галичині'' була рецензія Л. Граничка у ,,Вістнику'' у Львові, 1934, кн. 8, ст. 769; в перші роковини смерти М. Гнатишака була стаття цього самого автора в ,,Краківських Вістях'', 1942, ч. 266, а в цьому самому часописі в 6-му числі 1943 стаття ,,За нову історію літератури'' (про книжку Гнатишака).

Немає рецензій автора цих рядків про повісті Миколи Голубця: ,,Вчорашня легенда'', ,,Гей видно село'' і ,,Рік грози та надій'' (,,Вістник'', Львів, в тих роках, в яких вони появлялися.

Немає згадки про Юрія Горліс-Горського — автора ,,Холодного Яру'', у ,,Вістнику'', 1934, кн. 4 та була рецензія на цей твір Л. Гранички. Ці наші маленькі додатки аж ніяк не зменшують вартости цієї, як ми сказали вище ,,Великої Енциклопедії української літератури''. Власники II-го тому можуть собі доповнити бібліографію.

Подивляємо працьовитість автора, який сам, без редакційного штабу і співробітників, написав таку докладну, і об'єктивну! — енциклопедичну працю про нашу літературу, в Україні і у вільному світі, даючи в цьому другому томі — 528 гасел.

Д-р М. Климишин писав про ті труднощі, які має автор цієї праці з друком, бо він видає її власним коштом, якого йому готово забракнути, щоб довести це цінне видання до кінця. Гадаємо, що це повинно статися, наші наукові кола не сміють до цього допустити. Поява цієї цінної й потрібної праці дуже на часі, бо в нас немає чогось подібного, з чого могла б користати шкільна молодь. Видані праці в поневоленій Україні не заспокоюють цієї потреби, вони мусять бути москвофільські і комуністичні: ленінські, сталінські чи брежнєвські.

Була б велика шкода, якби Романенчук не міг видати цілости...

Купити можна: "Kyjiw", 4800 North 12 Street, Philadelphia, Pa. 19141.

КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ — ТОВАРИСТВА ,,СВ. СОФІЯ''
інформує:

Започаткування збірки на Постійний Патріярший Фонд, що його за Благословенням Їх Святости Патріярха Йосифа І, проголосило Товариство ,,Св. Софія", поступає вперед. Слідами перших тисячників — Фундаторів, що їх імена подала ,,Свобода" з 17-го лютого 1977 р., в День Народин Нашого Патріярха, пішли інші.

Доцінюючи важливість започаткованого діла та жертвенність перших Фундаторів, Їх Блаженство Патріярх Йосиф, переслав на руки Управи Товариства ,,Св. Софія" листа, що його в цілості подаємо:

Слава Ісусу Христу ! Ватикан, дня 17 березня 1977

Ч. 2465/77

До Хвальної Управи
ТОВАРИСТВА "СВ.СОФІЯ"
в З.С.А.

Х в а л ь н а   У п р а в о !

Велика дяка Вам за створення Патріяршого Фонду і прохаю передати щиру подяку першим 15-тьом благородним жертводавцям, які вже зложили свою княжу жертву на Товариство "Св.Софія" - 15.000 дол. Дай Боже, щоби він став основою в майбутньому нашої дальшої творчости для Церкви і Народу, бо без матеріяльної піддержки дальша творча акція неможлива.

Нехай Всевишній відплатить всім всещедрим благодатьми і помочами та благословить великими успіхами і на дальше Ваші старання у веденню Патріяршого Фонду.

З Патріяршим Благословенням

Патріярх і Кардинал

Організація збірки Постійного Патріяршого Фонду розвивається і поступає вперед. Свідомі українські миряни відгукнулися на заклик Комісії Патріяршого Фонду — Товариства Св. Софія, бо кожному дорога доля патріярших надбань і інституцій. Тільки трівка фінансова база зможе запевнити дальшу творчу працю, як це вказує у своєму листі Блаженніший Патріярх Йосиф. За нами мирянами, тепер слово. — Тож спільними силами, до спільної мети!

За Товариство Св. Софія і Комісію Патріяршого Фонду:
Д-р РОМАН ОСІНЧУК, голова Комісії П. Ф. — *Д-р МИРОСЛАВ НАВРОЦЬКИЙ, скарбник*

З культурного життя українців у Югославії

Ювілейний 15-ий Фестиваль Культури югославських русинів-українців в Руськім Керестурі „Червона Ружа — 76"

Вже по установленій програмі, ювілейний фестиваль культури югослов'янських русинів - українців „Червена Ружа — 76", відбувся у двох частинах, — дитяча „Червена Ружа" і старших, від 3 липня до 4 липня і 9-го липня 76 в Руськім Керестурі.

У суботу, о 10-ій год. перед обідом у залі Дому культури, редакція дитячого часопису „Пионирска Заградка" з Нового Саду наділила своїх співробітників, учасників великого Конкурсу за велику співпрацю зі своїми працями через цілий рік. До редакції молоді автори посилають свої перші пісні, оповідання, дописи, статті, малюнки, фотографії, і так редакція приймає і понад тисячу різних творів своїх молодих авторів. Це велика школа майбутніх носіїв дальшого культурного розвитку в нашім народі. Гарна програма, читання нагороджених авторів, з піснею і подякою від головного редактора Янка Раца, з проханням за дальшу і ще більшу співпрацю, закінчено цю імпрезу.

Увечері того ж дня, у Народній бібліотеці відкрито Виставку малярських і скульпторських робіт аматорів (робітників і селян) з наших сіл і міст. Брали участь Володимир Джуджар (Сримська Камениця), Янко Кошич і Янко Чижмар (Нового Саду) і скульптор Силвестер Макаї, наставник з Коцура.

Опісля, у залі Виставки, відкрито Виставку на тему нашої матеріяльної культури. Обидві Виставки відвідало за час Фестивалю велике число глядачів і в книгах вони висловили щире признання організаторам.

На шкільнім дворі школи „Петро Кузмяк", о 8-ій год. почалася імпреза „Червене Пупче — 76", дитячою естрадою пісень, танців та фолкльорних картинок та ігор. Ця естрада завжди манила багато глядачів. Безпосередність і спонтанність дитячого виконання, 38 точок, викликала чимало щирих оплесків глядачів. Учителі приготували своїх школярів із всіх сіл і міст з дуже вдалою програмою. Організатором тієї успішної маніфестації був учитель Яким Олєар з Нового Саду.

У неділю, 4-го липня, у шкільнім дворі відбулася імпреза п. н. „Відгуки з рівнини", вечір хорового співу, танців і народного гумору. Виступали товариства з Вербасу, Петровців, Нового Орахова, Баня Луки, Прнявору, Кули, Липовлянах, Дьордьова, Нового Саду, Буковара і Руського Керестуру. Кожне місто мало свій виступ 15-20 хвилин часу, щоб передати найкраще зі свого репертуару. Гарне конферансьє провадили дуже цікавим народним гумором — Юрій Латяк і Драґон Колєсар з Нового Саду.

Друга частина почалася у п'ятницю, 9 липня 1976 р. у залі Дому культури. Була парада на тему: „Восьмий Конгрес Союзу письменників Юґославії". На параду покликано всіх наших найвизначніших письменників, членів Літературного Т-ва НВП „Руске Слово", членів товариств письменників Войводіни, членів літературних секцій Товариства за руску мову і літературу і членів молодіжних літературних секцій. Нараду і вступну промову мав Юрій Папаргаї, редактор часопису „Шветлосц". Була дуже жива дискусія, але якихось конкретних заключень не було.

Того самого дня увечорі у Домі культури, о год. 2-ій відбулася одна з найудатніших і найбільше популярна імпреза — Мітинг поезії: „Струна шерца", молоді поети, їх 11, які перейшли строгу кваліфікацію, деклямували свої вірші. Як гості брали участь сербські поети, а від старших, як гість наш Василь Мудрий зі Шіду. Глядачів було так багато, що заля, понад 500 осіб не могла всіх прийняти.

У суботу, 10 липня на дворі школи, відбулася „Червена Ружа — 76", змагання за примат „першого голосу". Центральна імпреза складалася з 4 частин. У першій — молоді співаки і співачки змагалися за найкращий голос. Перший голос здобули дует Юліян Рац і Євгеї Надь з Руського Керестура піснею: „У вишневему саді", а дівочий перший голос здобула Гормяк Славиця з Дюрдьова піснею „Під дубиною".

У другій частині виступали переможці з попередніх „Червених Руж". А в третій частині — співаки з мелодіями, які прийнято на конкурс (їх 18). Нагороджені були Витомир Бодянец — „Любов" і „Фальшива любов", та Яким Сивч — „Знам, же ме чекаш" і „Тейноци".

У четвертій частині відіграно нові композиції і танці.

У неділю, 11-го липня була остаточна імпреза „Естрада Браства", маніфестація квалітетних співацьких і танцюристських ансамблів народів і народностей Войводіни і гостей із закордону. Вона також відбулася на дворі школи перед великою авдиторією публіки. Участь, крім наших з Дому культури з Руського Керестура, КУТ „Максим Ґорки" з Нового Саду, взяли участь Культурно - мистецькі Т-ва „Бранко Радичевіч" з Руми, КМТ „Ади Ендре" з Старої Моравіці, і ансамбль „Дойма" з Марковця і КІТ „Герой Янко Чмелік" зі Старої Пазові, а на кінець гості зі Совєтської України „Пролісок", самодіяльний народний ансамбль танцю Баришівського районного Будинку Культури Київської області.

Кінцева „Естрада Братерства" і цього року була і найцікавішою подією фестивалю. Ансамбль „Проліски" по-мистецьки вивів свою програму танців, сольоспівів. Шкода, що їх не було більше (37 членів), бо очікували і хор. Ансамбль „Пролісок" дав у Югославії 12 концертів по різних місцях Юґославії. Мистецький керівник ансамблю „Пролісок" — Микола Качай.

У рамках Фестивалю відбулася „Перша нарада про плекання і розвиток культурної спадщини русинів-українців у Юґославії". В днях 10 і 11 липня виголошено 8 рефератів. Викладачами були свої і чужі науковці і суспільно-політичні працівники: Володимир Костельник, Янко і Яким Олєар, Любомир Медєший, Юрій Латяк, Сильвестер Ґачя і д-р Арпад Лебл. Після викладів, розвинулася конкретна дискусія про виголошений матеріял. Шкода, що Нарада була зреалізована на скору руку з малою участю зацікавлених в цьому предметі.

Комітет „Червена Ружа — 76", видав свій Каталог всіх імпрез і книжку „Червена Пупча — новша руска дзецинска шпиванка", з текстом і нотами всього 110 пісень. Це нові пісні, скомпоновані українськими композиторами на слова наших поетів, співані на „Ружах", через 15 років.

Войводянський музей, Новий Сад, Дом Културы, Руського Керестура і Дружтво за руски язик и литературу Новий Сад, видали цікаву книжку: „Музейна збирка — Руски Керестур 1976", з більше авторів, з багатьома фотографіями. Текст друкований сербським і бачвансько-срімським діялектом.

За фестиваль „Червена Ружа — 76" можна сказати, що він знову голосно задемонстрував нашу приявність у цій частині Югославії, виявивши, що наші люди йдуть наперед і своєю працею здобувають собі прихильність і пошану в інших, а це не так легко здобути у багатонаціональній Югославії.

Телебачення, радіо і преса принесли дуже похвальні звідомлення з фестивалю. На жаль, не було наших гостей із західнього світу.

Володимир Кайда

Зміна стійки в Станиці Братства 1-ої УД УНА в Ню Йорку

Річні загальні збори станиць Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА це не лише формальна подія, якої вимагає статут, але вони завжди проходять з пожвавленою співучастю всіх членів. Доказом цього можуть бути цьогорічні Загальні Збори Станиці Братства в Ню Йорку, де від часу її реактивізації, а це від 1971-го року, управи та голови міняються, щоб не було стаґнації у проводі, попросту може й тому, що вояки розуміють потребу зміни на стійці. Це можна запримітити у всіх активних станицях Братства та їхніх надбудовах — Крайових Управах та в Головній Управі.

Цього року, 22-го квітня, Загальні Збори відбулися у „власній хаті" — у своїй новій, гарно відновленій та влаштованій домівці, в центрі українського Ню Йорку — в Українськім Народнім Домі. Цю домівку прибрала уступаюча Управа з Р. Данилюком на чолі і при співпраці всіх членів Станиці. Домівка є простора, влаштована, прибрана дивізійним мистцем О. Ґоґом - Слупчинським і вже стала центром комбатантського життя Ню Йорку.

Зборами проводила Президія в складі: д-р Р. Дражньовський — голова та Р. Гасцький і І. Мокрівський — секретарі. Д-р Р. Дражньовський (голова Головної Управи та член Станиці в Ню Йорку) привітав сеньйора українських комбатантів, представника Відділу ОБВУА в Ню Йорку, д-ра І. Козака, який поґратулював Станиці за дотеперішні успіхи та побажав Зборам й майбутній Управі ще більше успіхів.

З огляду на надзвичайні події, які припали на 1976-ий рік, звіти з діяльности уступаючої Управи були обширні. В цьому ж бо році святковано 200-ліття ЗСА та 100-ліття поселення українців в ЗСА. Патріярх Кардинал Йосиф відвідав Америку та відбувся 5-ий Делеґатський З'їзд Братства. У всіх цих святкуваннях і імпрезах Управа Станиці брала активну участь, а ввесь тягар організування 5-го Делеґатського З'їзду припав на Станицю. До цього -слід додати „традиційні" імпрези Станиці — вечірки, товариський з'їзд під час Дня Праці на Оселі „Верховина" і т. п. — тоді можна мати повний образ дуже активної праці Управи та всього членства Станиці. Багато жертвенної праці вимагало придбання нової домівки, яку офіційно відкрито 6-го лютого ц. р., а громадянство Метрополії масовою участю у відкритті задемонструвало підтримку і признання колишнім воякам 1-ої УД УНА.

Вичерпний і фаховий звіт фінансового референта, В. Миськова, віддзеркалював діяльність цифрами та вказував на жертвенність для цілей молодечих та громадських організацій. Контрольна комісія знайшла все книговодство у взірцевому порядку та подала внесок уділити абсолюторію уступаючій Управі із спеціяльним признанням, який Збори прийняли одноголосно.

На внесок Номінаційної комісії обрано нову Управу у складі: С. Шепарович — голова, В. Керод — 1-ий заст. голови, І. Мокрівський — 2-ий заст. голови, М. Мац — секретар. Я. Гуменюк — фінансовий референт, Р. Іваницький — організаційний референт, О. Ґоґо-Слупчинський — мистецько - імпрезовий референт, Р. Костирка — господарський референт, Р. Кобрин — референт архіву та „Вістей Комбатанта", М. Бурчак, К. Григорович, Г. Яремчук, В. Миськів — вільні члени; Контрольна комісія — Р. Данилюк, Р. Гаєцький, інж. В. Богачевський; Товариський суд — Л. Вербинець, С. Шуган, М. Заліпський; Прапороносці — Р. Костирка, І. Бродило, П. Зґоба, Г. Яремчук.

Д-р Р. Дражньовський побажав новій Управі багато успіхів, а зокрема новообраному голові, С. Шепаровичеві — членові Управи від початку існування Станиці — який вкладом праці багато причинився до росту Станиці.

Збори закінчено традиційним товариським вечором та ґутіркою.

Р. Г.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Перед З'їздом Українських Купців, Підприємців і Професіоналістів

(Чікаго КР.) — З кіл нашого господарського світу довідуємося про важливу подію, яка може стати переломовою в активізації і залученні українського приватного економічного сектора, як повноправного й повноцінного чинника в ціле наше національне зорганізоване життя. Маємо на увазі заплянований Загальний З'їзд Українських Купців, Підприємців і Професіоналістів із цілої Америки, які вже є об'єднанні в своїх професійних організаціях, як теж і тих, які в силу різних причин і обставин досі не вспіли чи не зуміли створити своїх організаційних клітин в місцях свого перебування і своєї професійної праці.

З'їзд та Зустріч заповіджено на 25-го, 26-го і 27-го червня ц. р., на Оселі УРС ,,Верховина'' в Глен Спей, стейт Ню Йорк.

В програмі З'їзду передбачено ділові наради із доповідями проф. д-ра Ярослава Падоха, голови НТША на тему ,,За поворот до історичних традицій українського купецтва'', проф. д-ра Михайла Біди ,,Наш економічний стан посідання і перспективи його розвитку'', святочне слово-привітання інж. Володимира Несторовича, автора праці ,,Українські купці й промисловці в Західній Україні між двома світовими війнами'', невтомного працівника й подвижника на полі відродження нашого приватного економічного сектора та творення третього, міщанського, національно свідомого, стану довголітнього редактора двотижневика ,,Торгівля і Промисел'' у Львові.

Одночасно будуть переведені Загальні Збори Централі Українських Купців, Підприємців і Професіоналістів.

Для підготови цього З'їзду вже працюють комісії:Організаційна, Програмова, Фінансова, Резолюційна та Інформаційно-пресова.

Нещодавно організаційний референт Централі д-р Богдан Старух відбув тритижневу поїздку, відвідавши наші більші громади, як Детройт, Клівленд, Філядельфію, Нюарк та Ню Йорк, де мав нагоду зустрітися з представниками українського купецтва і підприємців та детально обговорити з ними всі наші організаційні й професійні проблеми. Зокрема питання поновлення активізації українського економічного приватного сектора так по лінії своїх організаційних і професійних справ, як теж назовні, серед української спільноти, було предметом глибокої застанови й серйозного рішення покінчити із дотеперішньою інертністю та стати на шлях внутрішнього організаційного скріплення і розбудови нашого економічного потенціялу.

В часі перебування організаційного референта в Детройті і Клівленді завершено довготривалі заходи Централі, основуванням нових станиць нашої професійної організації. В Детройті новозасноване Товариство очолюють Ярослав Дужий і ред. Петро Рогатинський, а в Клівленді мгр Василь Ліщинецький та Богдан Дейчаківський.

Як бачимо пороблено всі заходи і старання, щоби З'їзд відбувся з повним успіхом і виконав своє призначення. А тепер слово за Вами, українські купці, підприємці і професіоналісти! Приїжджайте і організуйте інших, щоби своєю численною участю в З'їзді доказати професійну й громадську зрілість та зрозуміння, що економічний сектор є важливим чинником всього нашого громадського, культурного і політичного життя, над розбудовою якого потрібно нам усім пляново й скоординовано працювати.

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої ніколи
Незабутньої ДОНІ
бл. п.
МАРІЙКИ ГОРБАНЬ
(* 11. 15. 1957 — † 6. 29. 1975)

будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ:

в середу, 29-го червня 1977 р., о. Григорій Музичка пічне відправляти Григорянку (30 Служб Божих) в Кентон, Огайо;
о год. 8:00 ранку, в церкві св. Андрея в Пармі, Огайо;
о год. 9:00 ранку, в церкві св. Евгена в Бедфорд, Огайо;
о год. 7:30 веч. в церкві св. Йосафата, о. декан Сірко відправить СЛУЖБУ БОЖУ і ПАНАХИДУ.

Просимо Друзів, Подруг і Знайомих згадати Покійну в цей день в своїх молитвах.

Мама КАТЕРИНА
Тато МИХАЙЛО
Сестра АННА з мужем і дітьми

В глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими про те, що в неділю, 12-го червня 1977 року, по тяжкій недузі, з волі Всевишнього, відійшла у Вічність на 88-му році життя наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.
ПЕЛЯГІЯ ТУРИК з БУНІВ
в селі Снятинка, Дрогобицького повіту, Зах. Україна.

ПОХОРОН відбувся 14-го червня 1977 року в родинному селі.

СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА відправлена в день похорону в Балтиморі — Куртіс Бей, Мериленді, в церкві св. апп. Петра і Павла, 14-го червня ц. р., год. 8-ма рано.

Горем прибиті:

МИКОЛА ТУРИК, син з дружиною ФРАНЕЮ, в Америці
РОЗАЛІЯ ПЕРХУН, дочка з мужем ПЕТРОМ, дітьми і внуками в Україні
ВОЛОДИМИР ТУРИК, син з дружиною СОФІЄЮ, дітьми та внуками в Україні
ЮЛІЯ МАРТИН, дочка з мужем МИКОЛОЮ, дітьми і внуками в Україні
МИРОСЛАВ ТУРИК, син з дружиною ГАНЕЮ, дітьми і внуками в Україні
Ближча і дальша Родина в Україні, Америці, Канаді і Західній Німеччині

Складаємо щиру подяку Родині і Приятелям в Америці за молитви і Служби Божі.

Волиняни Вінніпегу відсвяткували ювілей

У суботу й неділю, 21 й 22-го травня ц. р. волиняни Вінніпегу відсвяткували Ювілей 25-річчя життя й праці своїх організацій Інституту Дослідів Волині та Товариства „Волинь". У суботу, 21-го трачня, в готелі „Лінкольн" відбувся ювілейний бенкет, а в неділю, 22 травня, в залі Читальні „Просвіта" відбувся авторський вечір письменника Уласа Самчука.

Ювілейний бенкет відбувся під проводом голови Інституту Дослідів Волині — адвоката, д-ра Сергія Радчука, а головною його атракцією були дві доповіді: д-р Юрій Мулик-Луцик говорив про працю й ролю Т-ва „Волинь" й Інституту Дослідів Волині, письменник Улас Самчук говорив про місце і ролю Волині в історичній долі України.

Бенкет відкрив д-р С. Радчук, і найперше попросив приявних вшанувати пам'ять покійних волинян — членів Т-ва „Волинь" й Інституту Дослідів Волині. По вечері він попросив прот. С. Ярмуся представити першого промовця — д-ра Ю. Мулика - Луцика, ініціятора оснування ІДВ, автора його статуту та першого голову цієї наукової інституції.

Д-р Ю. Мулик - Луцик, щодо ІДВ, сказав, що в його ініціяторів не було наміру творити з нього якусь окрему установу; його творці думали ввести Інститут в афіліяцію з існуючими науковими установами УВАН, або НТШ з тим, що за фінансування публікацій ІДВ відповідало б Т-во „Волинь". Проте, в той час УВАН і НТШ були в такому стані, що тодішній голова УВАН, проф. Я. Рудницький, порадив ініціяторам ІДВ приступити до самостійної праці. Так і сталося. Але, не зважаючи на те, ІДВ не обмежився будь-яким провінціоналізмом, а в свою програму включав і включає загально українську тематику, і тим самим робить свій вклад в розвиток української культури взагалі.

Досі, — сказав доповідач, — ІДВ в співпраці Т-ва „Волинь" видали понад 50 різних публікацій, кошт видань яких становить понад 70,000 долярів. Усе це зроблено добровільними пожертвами й добровільною працею невеликої групи людей, головним капіталом яких є добра воля й братня любов. Нашим центром є поштова скринька в Вінніпезі, робітня — по канцеляріях окремих осіб, а склад та архів в будинку читальні „Просвіта" та по підвалах домів. І так, добра воля, співпраця, робочі руки, родинна атмосфера й любов поставили на полиці бібліотек і книгарень десятки публікацій ІДВ, чому не можуть дорівняти поважніші і більші українські наукові інституції.

Другого промовця — гостя з Торонто, письменника Уласа Самчука, — представила проф. Іраїда Тарнавецька. Вона переповіла історію письменницької праці Уласа Самчука, згадала його твори й казала, що сам письменник ще в ранніх роках збагнув свою ролю й покликання, коли висловлювався про себе, що він мусить бути літописцем українського народу нашого часу.

Письменник Улас Самчук говорив про ролю Волині в історії, в політичній і культурній системі Старої Руси й новітньої України. Про велике минуле Волині розказує нам історія, але куди більше говорять свідки минулого — численні замчища та оборонні вали Волині. Колись Волинь становила велику силу; цю таємничу силу й аристократичність духа Волинь скриває в собі й по сьогоднішній день. Не, мабуть, тому окупанти розпарцельовували її і тепер звели її тільки до маленької Луцької області Велика Волинь залишилася тільки в наших серцях, — сказав письменник Улас Самчук.

Господар вечора сказав гостям, що з нагоди цього ювілею отримано чимало привітів, а усний привіт від Проводу Української Греко - Православної Церкви в Канаді мав передати приявний о митрат С. Кіцюк. Крім висловлення привіту, о. С. Кіцюк передав управі ІДВ похвальну грамоту від Митрополита Андрея, Первоієрарха УГПЦеркви в Канаді.

Слово вдячности за працю в ІДВ і Т-ві „Волинь" та за приявність у цій ювілейній гостині висловив інж. Ілля Онуфрійчук — рушійна сила обидвох організацій.

По цій формальній частині ювілею слідувала забава з танцями. Ця ювілейна оказія не була многолюдна, а більш волинсько - родинна.

Авторський вечір письменника Уласа Самчука відбувся у неділю, 22-го травня, ввечорі, в Читальні „Просвіта". Господарем вечора був прот. С. Ярмусь — лектор Колегії св. Андрея у Вінніпезі. Вечір був многолюдний, з доброю репрезентацією вінніпезького українського суспільства вищих кіл. Господар вечора, відкривши його, привітав громаду, проголосив вечір продовженням святкувань Ювілею 25-річчя волинських організацій і закликав приявних продовжувати святкову атмосферу попереднього вечора. Опісля він попросив Галину Коваль і Валентину Мулик - Луцик до виконання читання уривків з творів Уласа Самчука: Галина Коваль читала уривок з твору „Марія", Валентина Мулик - Луцик — з твору „Волинь" Вибір читань і їхній мистецький рівень — бездоганні.

Головною точкою вечора був виступ письменника Уласа Самчука, якого приявним представив письменник Олекса Гай - Головко. Він докладніше оповів історію творчої праці письменника і подав хронологію його творів.

Улас Самчук розповів громаді дещо про свою філософію письменницької творчости та про труднощі в непридорних обставинах чужини. Він дозрівав і ставав до праці в надзвичайно важкий час для України, збагнув потребу доброго літописця тих часів, не бачив його і сам почав відчувати поклик зробити хоча дещо. Його великою турботою було те, що, скажемо, трагедію підсовєтської України тридцятих років він знав тільки з оповідань, а не з особистого досвіду, що дуже утруднювало працю письменника - літописця.

Господар вечора, прот. С. Ярмусь, подякував гостеві за виявлення його письменницької філософії, назвавши її позитивною, що проєктується в майбутнє і сказав, що цей оптимізм, в обличчі сучасних турбот про самозбереження й упадок, — це дуже відрадне явище.

Тут слідували мистецькі виступи бандуриста Романа Онуфрійчука і фрагменту струнної оркестри Галини Баляс.

Слово вдячности учасникам вечора і всім гостям виголосив ред. Михайло Подворняк і запросив їх на чайне прийняття. Люди гостились, оглядали виставку видань ІДВ і Т-ва „Волинь". купували книжки й просили письменника-автора, Уласа Самчука, підписувати автографи на його творах.

Так пройшли святкування 25-річчя життя й праці дуже працьовитих і продуктивних організацій: Інституту Дослідів Волині і Товариства „Волинь". Так, як їхня праця не голосна, а скромна, так і святкування ювілею було ніби несміливо-скромне. Воно було родинно - святкове. Шкода, що господар забув попросити приявних завершити цісвяткування відспіванням родинної пісні „Де згода в сімействі".

Усім волинянам, згуртованим в Т-ві „Волинь" і в ІДВ — велике признання і слава за щиру працю. Слава й волинячкам - жінкам, що постійно допомагають фінансувати цю працю грішми з різних гостин та волинських „колодок".

О. Я.

В ГАРВАРДІ ВІДБУВСЯ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

Грабович, Гарвардський університет, — „Концепція історії української літератури". В неділю вранці в приміщеннях Українського Наукового Інституту о.о. Мелетій Войнар і Франко Істочин відслужили Святі Літургії в наміреному учасників та успішного переведення Наукового З'їзду ПКУС.

В неділю перед полуднем відбулася третя сесія історії Церкви, керівником якої був проф. Микола Богатюк, Ле Мойн коледж голова відділу суспільних наук ПКУС. Доповіді прочитали проф. Василь Ленцик, коледж св. Василія („Ліквідація Унії в Царській імперії, 1839 - 1876"), о. проф. Мелетій Войнар, Католицький Університет Америки („Львівський Собор з 1946 р. і його канонічність") та о. проф. Франко Істочин, ректор української Святософіївської православної семінарії в Америці („Русифікація Української Православної Церкви").

Після полудня відбулося ділове засідання Постійної Конференції Українських Студій з участю віцепрезидента Фонду Катедр Українознавства п. Богдана Тарнавського. Учасники З'їзду рішили відбути Третій Науковий З'їзд ПКУС на Гарвардському університеті в днях 2-4 червня 1978 р. Центральною темою того з'їзду буде справа українського правопису. Головою ПКУС на 1977/1978 став проф. Микола Богатюк, Ле Мойн коледж.

Четвертою сесією літератури керувала проф. Ася Гумецька, Мічіганський університет, заступник голови відділу мови й літератури ПКУС, а промовляли на ній: проф. Богдан Романенчук, („Росіщення українського літературознавства"), проф. Степан Чорній, Бракпортський Стейтовий університет („Русифікація українського театру") та проф. Євген Федоренко, Ратгерський університет („Михайло Коцюбинський — приклад совєтизації української літератури").

Предсідником п'ятої, вечірньої сесії лінгвістичної був проф. Богдан Струмінський, Гарвардський університет; доповідачами — проф. Яр. Славутич, університет Альберти („Росіщення українського слівництва") та проф. Богдан Чопик, університет Юти („Транслітерація українських назв в канадських та американських журналах з української тематикою").

На третій день Наукового З'їзду ПКУС, в понеділок 30 травня, відбулася шоста сесія технології, влаштована спільно з Товариством Українських Інженерів Америки, предсідником якої була мгр Марія Гонченко, а доповідачами: інж. Анатоль Вовк („Наукова мова і політика: 55 років української термінології в УССР") та д-р Осип Мороз („Українська громада потребує усучаснення системи управління для довготермінового пляну").

В сьомій і кінцевій сесії, історичній керівником якої був проф. Юрій Борис, університет Калгари, доповіді виголосили мгр Едвард Касинець, Гарвардський університет („Історичний розвиток бібліотечних наук в Совєтській Україні"), д-р Павло Магочий, Гарвардський університет („Мовне питання як фактор національного руху в Східній Галичині XIX ст.") та проф. Михайло Воскобійник, Стейтовий університет Конектикат („Українські національні домагання в І і ІІ Державних Думах та становище росіян").

Другий Науковий З'їзд ПКУС пройшов з великим успіхом, здобуто багато досвіду, а дискусії, які слідували після кожної сесії, велися на належнім науковім рівні. Після вичерпання програми З'їзду зі словом виступили проф. Омелян Пріцак, директор УНІГУ та координатор ПКУС, проф. Богдан Романенчук — перший голова ПКУС та проф. Микола Богатюк, голова ПКУС на 1977/1978. Другий Науковий З'їзд ПКУС — це ще один милевий крок, що його зробила українська наука на шляху до виявлення наукової правди про Україну, український нарід та його незавидне сьогодні положення під московською окупацією.

Дарія Стець — нова професійна сила

Невелика українська громада в Твин Сіті вже здавна гордиться великим числом доброї молоді. За останні роки, багато молодих людей закінчило високу освіту і доповнило ряди наших професіоналістів.

Недавно, ці ряди збагатилися ще однією силою. Дарія М. Стець, дочка відомих громадян, Мирона і Марії Стець, з успіхом закінчила студії права в Католицькому університеті у Вашінгтоні.

Д-р Марія Стець

Дарія народилася у Мінеаполісі. В 1970 році закінчила з відзначенням середню школу для дівчат — Нортроп Колегіят Скул. Зразу після закінчення цієї школи, вона вписалася на студії в Мідлбері коледжі у Вермонті, і тут здобула звання бакаляра в політичних науках. Відтак, вона перейшла на дальшу науку, на правничий факультет Католицького університету у Вашінгтоні. В цьому ж часі, працювала у конгресмена Міннесоти Доналда Фрейзера, а пізніше в Департаменті Справедливости.

Не зважаючи на студії і працю поза ними, Дарія Стець не забувала свого українського походження. Вона була прикладною парафіянкою української католицької церкви св.Константина в Міннеаполісі, членом парафіяльної організації і танцювального ансамблю. Щоб краще вивчити українську спадщину, вона вчилася на Курсах Українознавства на Союзівці і Гарвардському університеті. В 1972 році вона також перейшла спеціяльний економічно-політичний курс в Джорджтавнському університеті. Як член Українського Студентського Клюбу, працювала в Управі Відділу УККА у Вашингтоні. За успіхи в науці і активність в українській громаді, УНСоюз і „Провидіння" нагородили її стипендіями.

Сьомого травня ц. р., Дарія Стець в приявності батьків, сестри Лесі і братів Адріяна і Маркіяна, отримала диплом доктора права, а також окреме відзначення за визначну працю в редагуванні правничого журналу цього ж університету. Це був щасливий день для неї, її батьків і приятелів, однак, чи не найбільше гордими за свою внуку в часі градуаційної церемонії були Антін і Марія Піхо, колишні воєнні втікачі.

Д-р Дарія Стець є членом 385 Відділу УНСоюзу.

Місцева українська громада вітає Дарію Стець.

Д-р Михайло Козак

РЕЧИТАЛЬ УЧНІВ У НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Музична Студія Олега Левицького в Ню Йорку повідомляє, що в п'ятницю, 24-го червня ц. р. о год. 7.30 вечора, тут в залі Українського Інституту Америки відбудеться IX Річний Речиталь учнів цієї Студії з різнорідною музичною програмою.

ВЕЧІР — СТЕФАНИКОВІ У ЛЬВОВІ

У приміщенні Львівської державної наукової бібліотеки АН УССР ім. В. Стефаника, — інформує київська „Літературна Україна" — відбувся літературний вечір, присвячений новелістові Василеві Стефаникові. Промовляли директор бібліотеки Є. Стасюк і завідуючий відділом прози журналу „Жовтень" Р. Іваничук. Прочитано уривки з творів В.Стефаника „Новина" і „Камінний хрест" та його листи до польських діячів культури.

„КОМУНІСТИЧНА МЕККА"...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

нінізму та стали непримиримими ворогами диктатури: Іньяціо Сілоне (був членом Комінтерну, італієць); Ернст Ройтер (німець); Ернст Фішер (австрієць); Герберт Венер (німець); Мілован Джілас (чорногорець); Артур Кестлер, Роберт Гавсман, Хесус Гернандес (еспанець); Роже Гароді (француз) і багато інших. Ці особи своїми книгами, промовами й статтями вияснюють людям суть московського режиму, і таким чином руйнують віру людей, запаморочених совєтською пропагандою в „єдиноспасенність" комуністичної диктатури.

Коли давні „антикомуністи"-ліберали, соціял-демократи або консерватисти критикують режим диктатури, створений в кінці 1917 року під проводом Леніна, то на це Москва має готову відповідь: — То пропаганда „клясових ворогів". Але супроти розчарованих комуністів, що ще недавно щиро виконували директиви Москви, пропаганда Кремля безрадна. Можуть совєтопослушні поліційні органи в Чехо-Словаччині арештувати й переслідувати своїх комуністичних „розкольників", але Москва не може „затулити рота" своїм комуністичним критикам в Еспанії, в Італії, у Франції або у Великобританії.

Треба правильно зрозуміти вагу цього процесу визволення комуністів у вільних країнах від послушенства Москві. Засліплені „успіхами" совєтської імперії комуністи вільних країн не помічали, що та імперія виросла на традиціях східного деспотизму. Еврокомуністичні теоретики й провідники вертаються до своїх національних традицій, основаних на довготривалій, упертій боротьбі за політичні й людські права громадян. Москва вважає ці настрої „еврокомуністів" за велику небезпеку для своєї гегемонії і для своєї імперії. Тому в Совєтському Блоці ведеться завзята кампанія проти еврокомуністів. Будуть дальші спроби зробити розлом у партіях еврокомуністів. Але, мабуть, без успіху: вернути розчарованих до сліпої віри ватажкам московської „Мекки" навряд чи пощастить.

ТАРЗАН, Ч. 7778. Помпус снує пляни

Ти може боїшся гадюки, Мек?

Ні, пане Помпус!... Я знаю, що під час фільмування ми вживаємо тільки безпечні гадюки!

Мене тільки турбує це, що то є найважливіша сцена в цілому фільмі...

Наша ціла індустрія знатиме, що режисерував ту сцену ти...

Але, якщо ти не почуваєшся на силах...

Як би я міг відмовитися від такої нагоди!?... Дуже дякую, пане Помпус!